

Luf 72

Hushåll. Säson ersättning för kaffe har man
använt bränd råg eller korn och säson ersättning för
röktobak användes korn bärlov. Ett svamp ansågs söt-
lig och man talade endast om kornsvamp, d. v. s. den
svamp som äts av korna, samt flugsvamp. Den senare
visste man var giftig, och man använde den till
att förgifta flugor med i koningsrummen. Man skar den
i små bitar och slog mjölk på samt placerade detta
på en tallrik som placerades på ett bord. Här på land-
bygden är det ännu ej så vanligt att använda svamp
som föda, man anser att den helt och hållet saknas
näringsvärde. Björklag användes som dryck på
1870- och fram på 80-talet. För att få den starkare la-
de man prov på. Saften av lönn var sötare, men den
gav ej så mycket save. Av vilda kryddväxter kan-
mer jag endast till malört, den lades på brännvin
och användes mot magplågor. Man lade även vit-
sippor på brännvin, och det användes att smörja på

vårkan de lemmar. Torv lades ej på öf. utan, såsom
förut nämnts på björklage. Torv vitmossa användes
vid golvsburning för att torka upp med. Men man
har jag ej hört annat medel än man lade starkt
tändliga träbitar bland tyget. Man spåntade ut
bitar av fjärveden som hade stark doft. Men väggloss
visste man ej annat medel än skållhell vatten,
varmed möbler och väggar översköljdes. Detta fanns
dem som voro så vidskepliga att de ej vågade påbörja
detta utan att först spotta tre gånger och säga: "fri
fri, fri, jag ber om lov till att skälla". Det hörde dock
ej till det vanliga att man gjorde på detta sätt. Detta
sednare har min fader berättat; han var född 1822.
Lummen användes för att utrota ohysa hos nötko-
skap. Den kokades och djuren frättades därmed.

För färgning av tyg användes vissa växter och
växtdelar, däribland lav från stenar ("stenamoss")

Tillvägagångssättet har dock helt och hållet bortglömts

På käggen har ej brukat färgas. Som prydnads-
växter odlades, dahlian, lathyrus (kallades lathris örter)
ringblommor, acketeja nejlikor (som kallades köpsta
nejlikor) samt pioner. Denna sednare ansågs äga ma-
giska egenskaper och skydda mot onda makter
enligt en gammal s.k. "naturläkare" "Öljärta-pjö Pö"
som dog på 1890 talet. Man satte in blommor i blom-
stervasar, såsom prydnad om söndagarne. Man tog
gärna blommor med behaglig doft, så t. ex. blommor av
käggen. Sedan att uppvakta med blommor tillhör en sed-
nare tid (efter början av 1900-talet). Men på 1800 talet var
det bruk att varje kvinna som gick till kyrkan skulle
hava en oraker blomsterbuket i handen vid den tid då
det fanns blommor. Stigen gång hade även karlarne en
blomma i knapphålet eller mössan, men det ansågs mest
som snobberi.

Läkarkonst. Blodrot användes mot blodpiss hos kor.
Man skar roten i strimlor och blandade den i mjöldeg för

att få korna att äta den. Det fanns en sorts blad som kallades "läkeblad" som lades på sår. Fick man något sår när man var i skogen brukade man hugga en bark-bit ur en furu, samt taga den del av barken som var närmast stammen och lägga på såret. Det måste dock endast vara en ytterst tunn platta som användes därtill.

Med midsommarbransen påkade man husdjur när dessa ej voro friska. Övriga i listan upptagna frågor har jag mig intet bekant.